

Kiezen voor Groen én Links

Verkiezingsprogramma 2022-2026

GroenLinks Zaanstad

Beste Zaankanters,

Het zijn bijzondere tijden. Corona houdt ons al lange tijd in de greep. De medewerkers in de zorg staan blijvend onder druk. Culturele instellingen, sportverenigingen en de horeca gaan wisselend open en dicht. Jongeren die er op uit willen gaan zitten thuis. Eenzaamheid en tweedeling nemen toe. En ondertussen verharderen tegenstellingen. GroenLinks wil een gezond Zaanstad, waar ook het sociale en culturele leven groeit en bloeit. Daarom is het belangrijk dat we in Zaanstad met elkaar in gesprek blijven. We willen tegenstellingen overbruggen en ondersteuning bieden aan iedereen die het nodig heeft. Zo bouwen we samen aan onze Zaanse samenleving.

Naast de coronacrisis staat de gezondheid en leefbaarheid onder druk door de gevolgen van klimaatverandering en het gebrek aan groen en natuur. Er is veel behoefte aan een goed en ruim aanbod betaalbare woningen voor jong en oud. Lang niet alle Zaankanters hebben dezelfde kansen in onze mooie stad door armoede, discriminatie of achterstelling. Sociale en groene keuzes zijn hard nodig. Groen en Links, rood en groen. Ze zijn meer dan ooit aan elkaar verbonden. Ze horen bij elkaar.

De klimaatcrisis is de grootste uitdaging van onze tijd. Ook in Zaanstad merken we de gevolgen van klimaatverandering door wateroverlast en hitte. De lucht in onze streek moet schoner. Onze gezondheid en de leefbaarheid staat op het spel. Daarom zet GroenLinks stevig in op de verandering naar schone energie uit zon en wind. En willen we Zaanstad radicaal groener maken. Door te investeren in de natuur en de biodiversiteit en duidelijk te kiezen voor voetgangers en fietsers. Dat is groen. Maar het is ook links omdat GroenLinks dat doet op een manier die eerlijk en sociaal is. Als we investeren in het klimaat pakken we ook de ongelijkheid aan. Door Zaankanters met een lager inkomen meer te ondersteunen bij deze veranderingen.

Voor Zaankanters met een laag of gemiddeld inkomen is het steeds moeilijker om in Zaanstad te wonen. Huizenprijzen en huren stijgen. Zaanstad zit, net als de rest van het land, in een wooncrisis. Woningen zijn steeds meer een beleggings- of speculatieobject. GroenLinks heeft de ambitie om veel woningen te bouwen, maar daar horen duidelijke afspraken bij zodat de woningen ook echt voor onze inwoners beschikbaar zijn. Dat is sociaal. Maar het is ook groen omdat we ook afspraken maken over voldoende groen, ruimte om buiten te spelen, isolatie en schone energie.

Ongelijkheid zien we helaas ook in onze wijken. Het maakt voor je kansen uit of je bent geboren in bijvoorbeeld Poelenburg of Peldersveld. GroenLinks vindt dat het voor de kansen die je krijgt niet mag uitmaken waar je bed staat. Daarom is het belangrijk dat er voldoende voorzieningen zijn. Goede scholen. Een breed aanbod van cultuur en sport. Laagdrempelige zorg voor iedereen. Een stad waarin we schulden en armoede aanpakken. Een stad waarin we diversiteit en verschillen omarmen. Dat maakt dat we een stad zijn waarin iedereen mee kan doen.

Een stevig GroenLinks geluid in Zaanstad is en blijft nodig. In 'ons' Zaanstad hebben inwoners een schone en gezonde toekomst, droge voeten en een koel hoofd. Is de woningnood aangepakt door meer betaalbare woningen te bouwen. Doen we dat op een manier waardoor er meer groen, natuur en biodiversiteit in en om de stad is. Is het verschil tussen arm en rijk kleiner zodat het niet uitmaakt waar je opgroeit voor de kansen die je krijgt. En is er een ruim en divers cultuuraanbod voor jong en oud.

Mooie ambities. En ze zijn haalbaar! GroenLinks kan daarin het verschil maken. Sinds 1990 doen we dat door creatieve en concrete voorstellen te doen. Of we nu oppositie- of coalitiepartij zijn, we wenden onze invloed altijd aan om Zaanstad beter en mooier te maken. Die lijn zetten we met dit verkiezingsprogramma voort. Er is wat te kiezen op 16 maart!

Wessel Breunese
Lijsttrekker

Inhoud

Hoofdstuk 1 Zaanstad: De groene klimaatstad	5
1.1 Klimaat en duurzaamheid	6
1.2 Groen, natuur, schone lucht en schoon vervoer	9
 Hoofdstuk 2 Zaanstad: Iedereen doet mee	 14
2.1 Zorg	15
2.2 Werk	17
2.3 Gelijke kansen	19
 Hoofdstuk 3 Zaanstad: De leefbare stad	 21
3.1 Wonen	22
3.2 Cultuur, sport en maatschappelijke voorzieningen	25
3.3 Economie en toerisme	27
 Hoofdstuk 4 Zaanstad: De open stad	 29
4.1 Democratie	30
4.2 Dienstverlening	31

Hoofdstuk 1

Zaanstad: De groene klimaatstad

1.1 Klimaat en duurzaamheid

De aarde warmt op. Plant- en diersoorten sterven uit. De zeespiegel stijgt. Het weer wordt steeds extremer met hitte en hevige regenbuien tot gevolg. Onze gezondheid en leefbaarheid staan onder druk. Voor GroenLinks is de klimaatcrisis daarom de grootste uitdaging van onze tijd. We moeten nú de handen uit de mouwen steken om een leefbare en gezonde wereld voor onszelf en onze kinderen te behouden. Daarom krijgen klimaat en duurzaamheid in Zaanstad topprioriteit. Samen met onze bewoners kunnen we de zorg voor een gezond klimaat echt in de praktijk brengen. We willen klimaatneutraal zijn in 2030. Ook willen we dat in 2050 alle huizen van het gas af zijn en zijn aangesloten op een alternatieve warmtebron.

GroenLinks vindt het belangrijk dat de overgang naar energie uit zon, wind of andere schone bronnen eerlijk en sociaal verloopt. GroenLinks wil dat mensen met een lager inkomen extra ondersteuning krijgen bij het isoleren van woningen, het gebruiken van schone energiebronnen of het deelnemen aan lokale energiecoöperaties.

De overgang naar energie uit zon, wind of andere schone bronnen kan alleen slagen als we het samen met bewoners doen. We zetten in op gesprekken in de verschillende wijken en met belangenorganisaties van bewoners. We ondersteunen lokale energiecoöperaties en zorgen ervoor dat niemand afhankelijk hoeft te zijn van grote monopolistische bedrijven. Het uitgangspunt is dat we lokaal geproduceerde energie lokaal gebruiken.

In Zaanstad maken we ons sterk voor een economie die grondstoffen in de kringloop houdt. Daarom wil GroenLinks dat de gemeente inzet op hergebruik van grondstoffen, in haar inkoopbeleid het goede voorbeeld geeft en maatregelen neemt om de hoeveelheid restafval te verminderen. Zo zorgen we voor een kringloopeconomie.

De aanpak van klimaatverandering moet andere problemen helpen oplossen. Zo wil GroenLinks dat we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt opleiden voor nieuwe 'groene banen'. We vragen inwoners hoe we de leefbaarheid van hun wijk kunnen verbeteren en kijken hoe de klimaataanpak hierin past. En we versterken de lokale democratie door inwoners actief te betrekken bij de uitvoering van de verandering naar een schoon en gezond klimaat.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. We grijpen de overgang naar energie uit zon, wind of andere schone bronnen aan om fors in wijken te investeren. Met belangenorganisaties van bewoners en woningbouwcorporaties maken we een agenda waarbij we bepalen hoe en wanneer een wijk van het gas af gaat en hoe tegelijkertijd de wijk verbeterd kan worden.
2. Zaanse warmtenetten maken gebruik van schone bronnen (geothermie, aquathermie, lucht- en bodemwarmte of groene stroom). De biomassacentrale in Zaandam is voor GroenLinks een tijdelijke oplossing en dient gesloten te worden zodra schonere alternatieven beschikbaar zijn.
3. We scholen mensen (om) en helpen hen aan 'groene banen' (zoals installateurs van warmtepompen en zonnepanelen, elektrotechnici of fijnslopers).
4. Mensen met een kleine beurs worden extra ondersteund om energiebesparende maatregelen te nemen.
5. Ook mensen zonder eigen dak of grond krijgen de mogelijkheid om in hun directe omgeving te investeren in schone energie. De gemeente ondersteunt bewonersinitiatieven, stelt ze daken, geluidsschermen en grond beschikbaar.
6. We maken duidelijke prestatieafspraken met woningbouwcorporaties: onder andere over minimale energielabels, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen.
7. We verlenen alleen medewerking aan zonne- en windprojecten waarbij de gemeenschap financieel meeprofiteert (via energiecoöperaties).
8. We experimenteren met vernieuwende manieren om zonne-energie op te wekken: zonnepanelen op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden, lantarenpalen, vangrails etc.
9. We zorgen voor een goede natuurlijke en maatschappelijke inpassing van wind- en zonneprojecten. Windmolens kunnen langs het Noordzeekanaal geplaatst worden, en we blijven zoeken naar meer gebieden die voor windenergie geschikt zijn. (We moeten rekening houden met behoefte aan meer zoekgebieden voor wind.).
10. Buiten de beschermde natuurgebieden om kijken we waar we 'energietuinen' kunnen maken, waar zonneweides worden gecombineerd met rijke natuur die bijdraagt aan een toename van biodiversiteit.

11. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie. We gaan daarom voor maximale CO2-reductie binnen de gemeentelijke organisatie. We gebruiken groene stroom, leggen zonnepanelen op al onze daken en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.) en gebruiken alleen elektrische vervoersmiddelen en gereedschap. Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers etc.).
12. Met ‘wortel en stok’ zorgen we dat de Zaanse bedrijven meedoen in de energietransitie. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer zodat de lucht in Zaanstad schoner wordt. Tegelijkertijd helpen we hen actief om besparende maatregelen door te voeren.
13. We willen dat Zaanstad hét knooppunt wordt voor duurzame ondernemers. Nieuwe bedrijven én bedrijven die hun erfpacht willen verlengen op Hoogtij moeten aan duurzaamheidseisen voldoen. En Zaanstad wordt aanjager van duurzame startups en sociaal ondernemers die werken aan vernieuwende oplossingen.
14. Met winkeliersverenigingen en de lokale afdeling van Koninklijke Horeca Nederland maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energieverstopping (terrasverwarming, open winkelpuien) tegen te gaan.
15. We gaan veel minder afval weggooien. Huishoudens die minder restafval aanbieden, betalen een lagere afvalstoffenheffing.
16. We slopen en bouwen circulair. Circulariteit – waarbij kringlopen zich sluiten en afval een grondstof is – wordt een vast vereiste bij sloop, gronduitgifte, aanbestedingen en vergunningen. Binnen de toekomstige Omgevingswet stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw, ze moeten klimaatneutraal zijn.
17. De gemeente koopt circulair in en dit wordt een norm bij alle aanbestedingen.

1.2 Groen, natuur, schone lucht en schoon vervoer

Zaans groen is niet alleen een kleur die past bij ons verleden. Het is de kleur die hoort bij het Zaanstad van de toekomst. Zaanstad wordt een stad met schone en gezonde lucht. Een stad die radicaal groener wordt zodat we voorbereid zijn op klimaatverandering en de biodiversiteit versterken. Een stad die is omringd door waardevolle natuur en een uniek landschap, waarbij we bodemdaling tegengaan en de flora en fauna versterken. En een stad waar voetgangers, fietsers en het openbaar Vervoer op één staan.

Het gaat niet goed met de natuur in Zaanstad. Groen, biodiversiteit en natuur maken teveel plaats voor stenen en asfalt en hebben te leiden onder vervuiling. Doodzonde, want gebrek aan groen maakt ongelukkig, ongezond en kan tijdens hete zomers zelfs dodelijke gevolgen hebben voor mensen met een zwakkere gezondheid. Vogels, vleermuizen en insecten sterven in rap tempo uit, omdat ze geen thuis meer hebben. En het landschap verrommelt en verdroogt.

Voldoende groen en natuur zijn onmisbaar. Voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. GroenLinks wil schone lucht voor iedereen. Kwetterende vogels en kinderen die zorgeloos op straat spelen. We koesteren de schoonheid en de rust van een natuurwandeling of fietstocht door onze veenweidegebieden en polders. We komen op voor natuur, dieren en insecten. En daarom willen wij fundamenteel andere keuzes maken. Groene en sociale keuzes. Met geluk, gezondheid en onze aarde voorop.

In Zaanstad maken we het verschil. Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en ieder toekomstplan. Iedereen heeft recht op een groene omgeving in de buurt van hun thuis.

We beschermen onze natuur en gaan onze landschappen herstellen en versterken. We maken onze omgeving weerbaar tegen de gevolgen van klimaatverandering. Tegen extreme hitte, droogte en hoosbuien. Bouwen voor de mens betekent wat ons betreft ook bouwen voor dieren en insecten. Of we het nu hebben over mens, dier, of onze aarde: GroenLinks zet groen geluk op één.

De ruimte die we hebben is beperkt, en wordt nu te veel ingenomen door de auto. Die ruimte kunnen we beter inzetten om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en te bewegen. Het is belangrijk dat onze stad op een schone, gezonde en veilige manier bereikbaar is. Daarom zetten we volmondig in op wandelen, fietsen, deelmobiliteit en openbaar vervoer.

Dit wil GroenLinks Zaanstad (Groen, natuur):

1. Iedereen heeft recht op groen: we willen dat in Zaanstad iedere inwoner binnen vijf à tien minuten lopen een groene openbare omgeving tot beschikking heeft om te ontspannen en te bewegen. Al deze groengebieden zijn met elkaar verbonden door groene stroken en water. Zo ontstaan groene en blauwe routes door de stad.
2. Zaanstad heeft een achterstand in het onderhoud van de openbare ruimte. Deze moet worden ingelopen op een manier waarbij iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte méér groen en biodiversiteit oplevert. Met andere woorden: elke aanpassing moet Zaanstad óók groener maken. Zeker in wijken die nu weinig groen hebben. Daarbij wordt ook ingezet op manieren om water op te vangen en hittestress te verminderen.
3. We planten ieder jaar minimaal 1000 extra bomen. We wijzen meer plekken aan voor 'Tiny Forests' om de biodiversiteit extra te versterken. Als de gemeente een boom kapt, planten we er minimaal een voor terug met dezelfde of betere kwaliteit.
4. Om bomen te kappen met een bredere omtrek dan 25 cm is een vergunning nodig, zowel voor de overheid, particulieren en bedrijven.
5. Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving. We houden daarom rekening met biodiversiteit bij het beheer van openbaar groen. Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan ecologisch beheerd. Daarbij gaan we minder maaien dan nu en kijken we waar het begrazen met schaapskuddes kan worden uitgebreid zoals nu op verschillende plekken in Zaanstad al gebeurt.
6. Het is belangrijk dat de ecologische structuur niet doorbroken wordt, ook niet wanneer er meer binnenstedelijk gebouwd wordt. Dieren moeten gemakkelijk van het ene naar het andere gebied kunnen lopen, springen of vliegen.
7. We ondersteunen groene burgerparticipatie. Daarmee zorgen we ervoor dat bewoners met hulp van de gemeente zelf samenwerken om meer natuur en groen te realiseren in straten en buurten.
8. Zaanstad heeft prachtige parken. GroenLinks vindt dat er minder festiviteiten plaats moeten vinden in deze parken. Wij vinden dat evenementen beter plaats kunnen vinden op de daarvoor aangewezen plekken, zoals De Burcht of de Rozengracht.

9. Zwerfafval is lelijk, vervuilend en schadelijk voor dieren. Er moet een programma komen om samen met bewoners en ondernemers zwerfafval aan te pakken.
10. We bevorderen dierenwelzijn en pakken dierenleed aan. Dierenoverlast wordt diervriendelijk bestreden. We ondersteunen dierenopvanglokalities ruimhartig. We bevorderen de verantwoorde zorg voor huisdieren.
11. Zaanstad moet geen vergunningen verstrekken aan circussen die wilde dieren gebruiken.
12. We streven ernaar dat ieder dak groen wordt, vol ligt met zonnepanelen of op een andere manier goed gebruikt wordt. Daarom verplichten we dubbel gebruik van daken op alle daken die van de gemeente zijn of waar de gemeente aan meebetaalt. We verleiden particulieren om hun daken te transformeren door subsidies voor groene daken of zonnepanelen.
13. We bouwen niet in het groen, dus alleen binnenstedelijk. Voor ontwikkelaars die bouwprojecten willen aangaan in onze gemeente geldt dat zij klimaatadaptief en natuurinclusief moeten bouwen. Zo dragen onze nieuwe wijken bij aan de verdere vergroening van de stad, ook op daken en gevels. En zorgen ze voor meer waterberging, ecologische verbindingen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.
14. GroenLinks vindt dat er meer actie gewenst is om de verstening van tuinen en onnodige verharding van de openbare ruimte tegen te gaan. 'Stenen eruit, groen erin!'
15. Onze veenweidegebieden zijn uniek voor Nederland en zelfs voor Europa. Om die gebieden (zoals Polder Westzaan en de Kalverpolder) in stand te houden, is het essentieel dat de gebieden nat en brak blijven. We willen de bodemdaling en de CO2 uitstoot die daarmee gepaard gaat tegengaan. En de natuur en de biodiversiteit versterken. Samen met alle belanghebbenden (zoals natuurorganisaties, beheerders, waterschap, agrariërs) willen we plannen maken om deze doelen te bereiken waarbij ook een transitie naar schonere en kringlooplandbouw plaatsvindt.
16. Alle Zaanse kinderen krijgen natuur en milieueducatie waarbij het aantal schooltuinen wordt uitgebreid.
17. GroenLinks wil ook de schoolpleinen vergroenen; groen belemmert hittestress en bevordert het fysieke en mentale welzijn.
18. Recreatie in de natuur is belangrijk voor welzijn en educatie, maar betekent ook ecologische schade. Daarom moeten investeringen in recreatie gepaard gaan met versterking van de natuurwaarde.

Dit wil GroenLinks Zaanstad (Schone lucht en schoon vervoer):

1. De stikstofuitstoot van de Zaanse industrie, agrariërs, en autoverkeer moet fors worden verlaagd. De wettelijke normen zijn niet streng genoeg. Daarom willen we bedrijven ondersteunen die meer willen doen.
2. De typisch Zaanse menging van wonen en werken knelt steeds meer. Bedrijven willen blijven groeien terwijl bewoners steeds meer hinder (geur, geluid, luchtkwaliteit) ervaren. Ook bouwen we huizen bij deze bedrijven. Bedrijven die voor veel hinder zorgen worden ondersteund door de gemeente bij een eventuele verhuizing of het nemen van bovenwettelijke maatregelen.
3. Om de luchtkwaliteit en de gezondheid van inwoners te verbeteren gaat Zaanstad naast een forse inzet op schoon vervoer ook stevig inzetten op het handhaven van vergunningen van bedrijven en deze actueel houden zodat ze altijd voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving.
4. GroenLinks wil de gezondheid van inwoners verbeteren. Daarom doet de gemeente onderzoek naar geluid, geur en luchtkwaliteit naar vervuilende bronnen buiten de gemeentegrenzen. Ook het zelf meten van luchtkwaliteit door inwoners wordt bevorderd. Op basis van al deze metingen worden zo nodig maatregelen genomen.
5. Zaanstad onderzoekt de mogelijkheden om het stoken van hout te verbieden. Het zelf meten van luchtkwaliteit door bewoners wordt bevorderd en op basis van deze metingen worden zo nodig maatregelen genomen.
6. Schiphol geeft bij veel bewoners geluidsoverlast en schade aan de gezondheid door uitstoot van bijvoorbeeld (ultra)fijnstof. We gaan samen met buurgemeenten van Schiphol de verantwoordelijken aanspreken op de schade die Schiphol heeft op de gezondheid van onze inwoners. Daarbij pleiten we voor een krimp van luchthaven Schiphol en voor afschaffing van nachtluchten.
7. Het afsteken van vuurwerk veroorzaakt schade aan de gezondheid van mens en dier. Het leidt tot veel overlast en legt een grote druk op de gezondheidszorg. Daarom is GroenLinks Zaanstad voor een verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk, met uitzondering van schertsvuurwerk zoals sterretjes.
8. Veiligheid op straat is essentieel voor kinderen én volwassenen. Om daarvoor te zorgen, verlagen we de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u. Waar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer en/of leggen we fietsstraten aan. Snorfietsen, brommers en scooters rijden voortaan op de rijbaan. En voetgangers en fietsers krijgen voorrang in het verkeer en worden sneller bediend bij stoplichten.

9. We investeren in de fietsinfrastructuur. Zo maken we fietsen aantrekkelijker en veiliger. Er komen bredere en snelfietspaden die alle wijken en dorpskernen met de belangrijkste voorzieningen verbindt. Waar nodig maken we extra fietsparkeerplekken.
10. De bewegwijzering voor fietsers moet verbeterd worden. Er moet betere bebording komen naar parkeervoorzieningen voor fietsers. Een hogere (spits)frequentie van de Hembrugpont kan bevorderen dat forenzen vaker de fiets kiezen om naar Amsterdam te gaan. Door voor rood asfalt te kiezen én betere zijbelijning toe te passen, worden fietspaden een stuk veiliger. Overbodige paaltjes moeten worden verwijderd.
11. Er moet extra aandacht zijn voor de routes die scholieren vaak nemen. Ook op en rond basisscholen moet de openbare ruimte veilig worden ingericht. Schoolbesturen moeten stimuleren dat kinderen lopend of per fiets naar school komen of worden gebracht.
12. Iedereen moet toegang hebben tot schoon vervoer, ook wie weinig te besteden heeft. Daarom willen we korting voor minima in het openbaar vervoer en voor deelmobiliteit.
13. De openbare ruimte is van ons allemaal. We heffen parkeerplaatsen op en maken daarvan ruimte voor groen, fietsers en voetgangers. We voeren waar nodig parkeervergunningen in en maken iedere extra vergunning voor een tweede auto of meer per adres duurder.
14. Bij nieuwbouw en OV-knooppunten verlagen we de parkeernormen en stimuleren we elektrisch deelvervoer.
15. Alle intercity treinen die Zaandam passeren, moeten op station Zaandam stoppen.
16. Het reizen tijdens de spits is vervuilend, ongezond en zorgt voor veel overlast. De gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijven starten een grootschalig mijd-de-spitsprogramma om inwoners te stimuleren de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk.
17. We zetten de omslag naar elektrisch vervoer in de hoogste versnelling. De gemeente vergroot de hoeveelheid laadpalen.
18. Zaanstad blijft zich inzetten voor een metroverbinding met Amsterdam. Daarnaast pleiten we voor meer en langere treinen op alle Zaanse NS stations en goede busverbindingen binnen heel Zaanstad. Daar horen ook nachtdienstregelingen bij.
19. GroenLinks is een tegenstander van de aanleg van de snelweg A8/A9. Meer asfalt zorgt voor meer autoverkeer op de weg. We zien ook de problemen voor Krommenie en Assendelft. Het verkeer loopt vast en daar ondervinden veel inwoners hinder van. Ook levert het gevaarlijke situaties op. De Zaanse reservering van €14 miljoen voor een snelweg moet worden geïnvesteerd in schone vormen van vervoer, goed openbaar vervoer, het tegengaan van sluipverkeer door Assendelft en de ondertunneling van de provinciale weg bij Krommenie.
20. We willen het aantal autoluwe zones uitbreiden.
21. Vervoer over water dient meer gestimuleerd worden. Het is een betrekkelijk schone manier van transport. Er moet voldoende walstroom worden aangeboden. Naast een toeristische verbinding naar Amsterdam over water moet er ook geïnvesteerd worden in snellere bootverbindingen die voor forenzen interessant zijn

Hoofdstuk 2

Zaansad: ledereen doet mee

2.1 Zorg

In de zorg draait het om mensen en niet om regeltjes en cijfers. GroenLinks vindt dat iedereen recht heeft op passende zorg. Laagdrempelig en toegankelijk. Ongeacht achtergrond, status of handicap. GroenLinks vindt dat zorg en hulp dichtbij mensen geleverd moet worden. Het leveren van preventieve zorg, en een systeem waarbij de sterksten de schouders de zwaarste lasten dragen zijn daarbij belangrijk. Eigen keus is voor GroenLinks een belangrijk uitgangspunt. Zelfredzaamheid en zeggenschap dienen daarbij bevorderd te worden

Sinds de gemeente de verantwoordelijkheid voor de zorg heeft overgenomen van het Rijk, inclusief een bezuiniging, is de vraag enorm toegenomen. Daarom worstelen veel gemeenten met tekorten, zoals ook in Zaanstad. GroenLinks steunt alle acties om van het rijk voldoende geld te krijgen om onze doelstellingen voor elkaar te krijgen. We moeten ook kijken naar de oorzaken van de stijgende vraag.

Het is ook bedoeling dat Sociale Wijkteams zich inzetten op alle terreinen van de zorg met als uitgangspunt één plan, één gezin, één regisseur. Preventie is een hoofddoel. Daarom hoort ook het verbeteren van de sociaal-economische omstandigheden van onze inwoners tot preventie. Ook zinvolle dagbesteding, bewegen, een groene leefomgeving, schone lucht, gezond eten en de aanpak tegen eenzaamheid kunnen de achterstanden in de gezondheid verkleinen. Veel van onze burgers verlenen mantelzorg, vaak zonder dat ze het begrip kennen. Meer ondersteuning vindt GroenLinks dringend gewenst. Wanneer je zorg verleent aan een naaste, mag dat er nooit toe leiden dat je vervolgens op je uitkering gekort wordt (kostendelersnorm).

Hoe ervaart de burger nu de zorg? Vooral in de jeugdzorg is het schrijnend dat jongeren soms lang moeten wachten voordat ze in de GGZ aan de beurt zijn. Dat moet anders, want voordat ze zich melden, is er vaak ook al tijd overheen gegaan en hulp is dan des te dringender gewenst. Ook het kunnen doorgaan van de hulp, de bureaucratische rompslomp en het gebrek aan professionaliteit zijn aandachtspunten. Dat geldt zeker ook voor mensen met een psychische problematiek.

Voor jongeren dient er meer budget vrijgemaakt te worden. Uit het oogpunt van preventie is het belangrijk om feeling te houden met wat er in jongeren omgaat. Speciaal voor oudere kinderen zijn erg weinig voorzieningen. Ook het aanbod van cultuur en sport dient vergroot te worden. En dat vooral aan de hand van gesprekken met jongeren en niet over jongeren. Vooral in Zaanstad Noord ontbreekt het aan activiteiten voor jongeren.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. Hulpverleners dienen samen te werken onder leiding van één regisseur.
2. De bekendheid en toegankelijkheid van de sociale wijkteams dient bevorderd te worden.
3. De sociale wijkteams moeten meer gebruik maken van vrijwilligers in hun wijk. Dat mes snijdt aan twee kanten: Goed voor de ontwikkeling van de vrijwilligers en het kan de wijkteams ontlasten.
4. GroenLinks wil het abonnementstarief van de WMO weer inkomensafhankelijk maken en zal daar bij het rijk op aan blijven dringen. En we kijken welke maatregelen de gemeente binnen de grenzen van de wet nu al kan nemen.
5. De gemeente dient initiatieven van mensen met een zorgvraag die samen een woongroep willen vormen beter te ondersteunen. Daar moet praktische ondersteuning voor komen.
6. We besteden meer aandacht voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen. Het project GGZ in de wijk dient verder uitgebreid te worden zodat in alle sociale wijkteams deze deskundigheid aanwezig is. Ook de wijkondersteuners van de huisartsen kunnen nog meer ingeschakeld worden.
7. GroenLinks vindt lange wachtlijsten in de GGZ niet acceptabel. Er moet een maximum aan wachtduur ingesteld te worden. Meer samenwerking in de regio is nodig. Tijdens de wachtperiode dienen cliënten actief begeleid te worden, ook naar andere manieren van hulp.
8. GroenLinks wil dat mantelzorgers beter ondersteund worden o.a. door ervaringsdeskundigen.
9. De mogelijkheden om mantelzorgers af en toe te vervangen door vrijwilligers dienen uitgebreid te worden. Dergelijke respijtzorg zou zowel thuis als in een respijthuis geleverd kunnen worden. GroenLinks is een warm voorstander van zo'n respijthuis.
10. Bij huiselijk geweld is het belangrijk om zo vroeg mogelijk signalen te herkennen waardoor ingrijpen eerder mogelijk is.
11. De gemeente dient zoveel als wenselijk is de slachtoffers van de toeslagenaffaire te ondersteunen.
12. Mensen met verward gedrag dienen niet door de politie opgevangen te worden, maar door een team van mensen in de geestelijke gezondheidszorg.

13. GroenLinks vindt dat in plaats van aanbestedingen in de zorg andere manieren van inkoop voor verbetering kunnen zorgen. Omdat aanbestedingen tot te veel onrust en wisselingen leidt. Sturen op financiën is belangrijk, maar de kwaliteit staat voorop.
14. In iedere wijk moet genoeg plaats zijn voor alle belangrijke zorgvoorzieningen. Het liefst in combinatie met andere wijkvoorzieningen.
15. Er komen meer voorzieningen voor jongeren die aansluiten bij waar zij behoefte aan hebben, vooral in Zaanstad Noord.

2.2 Werk

De arbeidsmarkt is snel aan het veranderen, bijvoorbeeld door automatisering. Vraag en aanbod passen niet op elkaar. Langdurige werkrelaties bestaan nauwelijks meer. Er is veel flexwerk en veel mensen werken als ZZP'er. Vaak niet uit eigen keus, maar dat liever dan een bijstandsuitkering. Want van de bijstand kan je haast nauwelijks van rondkomen. Als er iets stukgaat, zit je meteen in de schulden. En zelfs mensen met een baan hebben moeite de eindjes aan elkaar te knopen.

GroenLinks is daarom voorstander van een basisinkomen. Dat garandeert ieder een inkomen voor de eerste levensbehoeften en zorgt voor zoveel minder stress hoe het einde van de maand te halen. Het geeft ook de mogelijkheid om andere talenten te ontwikkelen of zinvol vrijwilligerswerk te doen.

GroenLinks Zaanstad vindt dat bijstand op maat geleverd moet worden en dat er in elk geval geen tegenprestatie moet worden afgedwongen. De bejegening door de gemeente van mensen gaat uit van vertrouwen in plaats van wantrouwen. De mens hoort centraal te staan.

Je mag niet kopje onder gaan door schulden. Schulden houden je gevangen in de armoede en gaan vaak over van de ene generatie op de andere. De kloof tussen rijk en arm blijft zo bestaan, GroenLinks wil deze cirkel doorbreken, want de dikte van je portemonnee mag niet uitmaken wat je kansen in het leven zijn. We grijpen zo vroeg mogelijk in bij dreigende schulden. Goede communicatie is belangrijk over de mogelijkheden die er zijn om mensen met een smalle beurs te ondersteunen. Geld daarvoor moet niet op de plank blijven liggen.

Er zullen altijd mensen blijven die een afstand tot de arbeidsmarkt zullen houden. De gemeente dient daarvoor beschutte werkplaatsen te organiseren en financieel ondersteunen.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. We breiden de mogelijkheid uit om schulden, onder voorwaarden, door de gemeente te laten overnemen. Schulden lopen zo niet verder op. Zaanbankers kunnen hierdoor makkelijker met een schone lei beginnen. We zetten extra in op het voorkomen van wachttijden in de schuldhulpverlening.
2. Huisuitzettingen vanwege schulden moeten te allen tijde worden voorkomen. De gemeente wordt meteen ingeschakeld bij twee maanden achterstand in huur- en/of zorgpremie.
3. De gemeente zet de collectieve zorgverzekering voort.
4. In de bijstand passen we de verplichte tegenprestatie niet toe. Bijstandsgerechtigden moeten niet met wantrouwen maar met vertrouwen tegemoet getreden worden. Maatwerk en goed contact helpen mensen verder in plaats van opsporen en handhaven.
5. GroenLinks Zaanstad wil zich inzetten voor een experiment met het basisinkomen.
6. Mensen die in de WW belanden, krijgen een training om goed met geld te leren omgaan, zodat bij terugval van inkomen mensen niet meteen schulden oplopen. Het liefst voorkomen we werkloosheid door vroegtijdige begeleiding naar omscholing of ander werk.
7. Voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zal er altijd een mogelijkheid tot beschut werken moeten blijven. De gemeente dient daar financieel in bij te springen.
8. We breiden de minimamaatregelen uit. Bijvoorbeeld door een gratis stadspas voor minima tot 120% van het minimum inkomen. Dat is een uitstekend middel om zowel minima als ook werkende armen mee te kunnen laten doen met sport en cultuur.
9. De gemeente dient maatregelen ter ondersteuning van de minima breed uit te dragen om het bereik te vergroten.
10. GroenLinks is een tegenstander van payroll constructies (administratieve salariskantoren), die vergroten de afstand tussen werkgever en werknemer. De gemeente dient dat zelf niet toe te passen en gaat bij voorkeur ook niet in zee met bedrijven die een dergelijke constructie gebruiken.

2.3 Gelijke kansen

Om ieder kind gelijke kansen te geven is goed onderwijs essentieel. Kinderen die op hun vierde jaar al een achterstand hebben opgelopen, halen die heel moeilijk weer in. Daarom is GroenLinks een groot voorstander van voor- en vroegschoolse educatie. In sociaal zwakkere wijken zoals Poelenburg en Peldersveld dient dit bij voorkeur al te beginnen op tweejarige leeftijd. Wat we in die wijken leren, kunnen we toepassen in heel Zaanstad.

De zomervakanties onderbreken de lescyclus te lang; de zomerschool kan daar een overbrugging in vormen, zodat kinderen niet weer een achterstand oplopen. Het is in de coronacrisis gebleken dat online lesgeven nadeliger is voor de zwakkere kinderen. Daarom dienen verdere school sluitingen te allen tijde voorkomen worden.

Het blijkt steeds meer dat de schoolkeuze voor voortgezet onderwijs die al op 12-jarige leeftijd gemaakt moet worden, bepalend is voor je verdere leven. Leerkrachten moeten zich bewust zijn van onder advisering en daarom goed kijken naar wat elk kind kan. Om achterstanden op latere leeftijd in te halen, moet doorstroming op het middelbaar onderwijs makkelijker worden, bijvoorbeeld door het bevorderen van brede scholen.

Er wordt veel van het onderwijzend personeel verwacht. Misschien wel teveel. Ook het passend onderwijs zorgt voor meer druk. Gezien de matige beloning is het geen wonder dat er momenteel een groot tekort aan leerkrachten is. Samen met schoolbesturen werkt de gemeente aan het tegengaan van de lerarentekorten en de hoge werkdruk. Het aanpakken van tekorten zou in de regio afgestemd moeten worden, zonder met elkaar te concurreren.

De politiek gaat niet over de inhoud van de lesprogramma's. De gemeente gaat wel over de schoolgebouwen en het onderhoud daarvan. In het basisonderwijs dient de inhaalslag voltooid te worden. Hetzelfde gaan we doen voor het voortgezet onderwijs. GroenLinks vindt het belangrijk dat de schoolgebouwen duurzaam zijn. Duurzame, frisse schoolgebouwen zijn goed voor het binnenklimaat en leerprestaties. Er moeten meer groene schoolpleinen komen.

Kinderen horen veilig naar school te kunnen gaan, bij voorkeur per fiets of te voet. Helaas worden kinderen steeds vaker per auto gebracht dat bij school tot parkeerproblemen en onveilige situaties leidt. Als kinderen niet meer op de fiets durven gaan, leren ze minder goed fietsen. En het is slechter voor het milieu.

Scholen in gemengde wijken leveren ook gemengde klassen op. Dat is een prima voorbereiding op het latere leven. Onze bevolking wordt ook steeds diverser. Niet alleen in afkomst maar ook in seksuele geaardheid. GroenLinks vindt het heel belangrijk dat daar goede voorlichting over wordt gegeven op middelbare scholen. Niet iedereen is gelijk, maar we zijn wel allemaal gelijkwaardig. Discriminatie, bewust en onbewust moet bestreden worden, zeker ook bij stagebeleid. GroenLinks omarmt de diversiteit in Zaanstad. Daarbij dient Zaanstad ook naar haar eigen personeelsbestand te kijken.

Op dit terrein dient Zaanstad zich nog sterker te profileren als Regenboogstad. Discriminatie naar seksuele geaardheid is uit den boze, zodat LHBTIQ+ers volwaardig op alle terreinen mee kunnen doen.

In 2022 wordt de gemeente verantwoordelijk voor inburgering. Daarmee krijgen we de kans positieve invloed uit te oefenen op de samenhang tussen taal, opleiding, werk en zorg.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. We breiden voor- en vroegschoolse educatie uit over heel Zaanstad aan de hand van de lessen uit Poelenburg en Peldersveld.
2. We houden de zomerschool in stand zodat kinderen in de grote vakantie geen achterstanden oplopen.
3. We bevorderen doorstroming naar andere schooltypes, zodat kinderen met een aanvankelijk laag schooladvies een volledige schoolcarrière kunnen doorlopen.
4. Nauwe afstemming met partners om lerarentekort aan te pakken. Door middel van een lerarenagenda stimuleren we instroom van leraren, en het behoud van het huidige personeel.
5. Samen met scholen kijken we hoe de schoolgebouwen duurzaam gemaakt kunnen worden, bijvoorbeeld door het instellen van een revolving fonds om zonnepanelen en groene daken of gevels te stimuleren.
6. We bevorderen dat kinderen veilig lopend of op de fiets naar school kunnen.
7. We pakken discriminatie gestructureerd aan. We maken het mogelijk dat het Bureau voor Discriminatie voorlichting kan geven op alle middelbare scholen.
8. GroenLinks wil op alle mogelijke manieren de LHBTIQ+ -gemeenschap ondersteunen en dit ook uitdragen door bijvoorbeeld een roze zaterdag te organiseren en op de website te laten zien dat Zaanstad een regenboogstad is.
9. GroenLinks wil meer aandacht en voorlichting over het slavernijverleden in de Zaanstreek.
10. We schakelen de Bieb en haar vrijwilligers in bij de inburgering. Zaanstad zal in nauwe samenwerking met het ROC een professionele invulling geven aan het inburgeringsprogramma van nieuwkomers in onze samenleving
11. We zetten ervaringsdeskundigen in als ambassadeurs voor laaggeletterdheid.
12. GroenLinks wil dat er werk- en opleidingsplekken komen voor nieuwkomers bij lokale werkgevers. Vooral in de zorg, bouw en onderwijs is er volop werk. Het leren van de taal en aansluiting op de geestelijke gezondheidszorg zijn daarbij belangrijk.

Hoofdstuk 3

Zaanstad: De leefbare stad

3.1 Wonen

De afgelopen jaren voltrok zich een woonramp. Goed en betaalbaar wonen is voor steeds minder mensen vanzelfsprekend. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn enorm, waardoor starters en mensen met lage inkomens nauwelijks aan een woning kunnen komen. Huurwoningen in de vrije sector zijn voor veel mensen onbetaalbaar.

GroenLinks vindt dat een dak boven je hoofd is een grondrecht is. Zaanstad heeft plannen om tot 2040 15 tot 20.000 woningen te bouwen. Het gaat vooral om betaalbaar bouwen, voor die mensen voor wie de tekorten het grootst zijn. GroenLinks stuurt daarom actief op de bouw van sociale huur- en sociale koopwoningen voor starters en eenpersoonshuishoudens. Met een dak boven je hoofd zijn andere problemen beter aan te pakken. Dakloosheid moet daarom altijd voorkomen worden.

Veel ouderen zouden best kleiner willen en kunnen wonen, terwijl veel jongeren te klein behuisd zijn. Er moet volop ruimte zijn voor doorstroming en nieuwe en creatieve woonconcepten. Discriminatie bij het toewijzen van woningen is uit den boze. We staan voor goed verhuurderschap en het tegengaan van uitbuiting. Iedereen moet in elke wijk of buurt veilig en prettig kunnen wonen.

Er zijn grenzen aan de verdere verdichting van de stad. Wonen is meer dan stenen stapelen. Bij het bepalen van het nog te bouwen aantal woningen, staat altijd de vraag centraal of wijken prettig leefbaar, duurzaam, veilig en goed bereikbaar zijn, met voldoende groen, speelruimte en voorzieningen. Er moet stevig geïnvesteerd worden in bestaande woonwijken.

Woningen dienen opgeknapt en verduurzaamd te worden. Als gemeente stimuleren we het wegwerken van achterstallig onderhoud, zoals de funderingsproblematiek en het gebrek aan isolatie.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. Alle nieuwbouw bestaat uit een percentage sociale huurwoningen van tenminste 40% en woningen in het middensegment (koop en huur) ook uit een percentage van 40%.
2. Bij het sturen op de woningvoorraad moet goed de totale voorraad in een buurt of wijk in de gaten worden gehouden. In buurten of wijken met vrijwel uitsluitend corporatiewoningen, voegen we juist woningen in het middensegment toe zodat mensen die het iets beter krijgen, in hun buurt kunnen blijven wonen.
3. We stellen regels op voor institutionele beleggers en andere verhuurders over de maximale huurstijging. Zo blijven ook particuliere huurwoningen betaalbaar.
4. Om te kunnen sturen op het bouwen van betaalbare woningen, en alternatieve woonvormen moet de gemeente actief grond verweven voor dit doel.
5. Om de woningnood op korte termijn te verlichten, zorgen we voor tijdelijke woningen. Flexibele woonoplossingen die betrekkelijk snel en goedkoop kunnen worden gemaakt. De gemeente kan opdracht geven voor de bouw op eigen grond, of de bouw hiervan mogelijk maken op particuliere grond.
6. We moedigen het omvormen aan van leegstaande panden aan tot woningen of maatschappelijke voorzieningen, We gaan het gesprek met eigenaren aan, kijken of het bestemmingsplan aangepast kan worden, of kopen uiteindelijk het vastgoed aan.
7. Er moeten meer woningen voor ouderen komen zodat ouderen in hun eigen wijk kunnen blijven wonen. We maken het voor ouderen aantrekkelijker om door te stromen naar een beter passende woning in de eigen buurt. Deze woningen moeten dus gebouwd worden. Belangrijk is dat men niet méér, maar juist minder huur gaat betalen.
8. We bouwen meer jongerenwoningen.
9. We beperken ‘verkamering’ en woningsplitsing om leefbaarheid in buurten niet te veel onder druk te zetten.
10. We stimuleren en maken alternatieve woonvormen mogelijk zoals coöperaties, woon-zorgclusters en woongroepen. Maar ook mantelzorg en kangeroewoningen.

11. We zetten bij nieuwbouw in op bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de fiets.
12. Dakloze mensen krijgen een dak boven hun hoofd en structureel hulp bij het aanpakken van de andere problemen ("housing first").
13. We pakken het uitbuiten van huurders aan. Voor het verhuren van een woning of kamer is een verhuurdersvergunning verplicht. Wie huurders uitbuit, niet zorgt voor fatsoenlijke woonomstandigheden of discrimineert bij het toelaten van huurders, verliest zijn of haar vergunning.
14. Zaanstad wordt verantwoordelijk voor goede en voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten. Bedrijven mogen alleen nieuwe arbeidsmigranten aanstellen als er fatsoenlijke huisvesting voor hen beschikbaar is.
15. De bestaande voorraad woningen moet kwalitatief verbeterd worden door huiseigenaren te ondersteunen met verduurzamen. Dit kan onder andere door subsidies en/of goedkope leningen te verstrekken. Zeker ook in nauwe samenwerking met woningbouwcorporaties.
16. De komst van een warmtenetwerk is een uitstekend moment om ook verdere renovaties door te voeren in bestaande woningbouw.
17. Het is belangrijk dat de funderingsproblematiek volop onder de aandacht blijft. En er hulp en informatie aan wordt geboden aan bewoners. Wanneer er nieuwe funderingen worden aangelegd met behulp van de gemeente, dient gekeken te worden hoe de woningen tegelijkertijd energiezuiniger gemaakt kan worden.
18. Zaanstad stopt met uitsluiten van mensen op basis van sociaal economische achtergrond. (Op basis van de zogenaamde Rotterdamwet).
19. Bij keuze voor renovatie of nieuwbouw is een van de uitgangspunten het behoud van de cultuur historisch waarde in de wijk.
20. We verbeteren leefbaarheid en kwaliteit van onze lintbebouwing door rommelige en verwaarloosde "onke" plekken aan te pakken.
21. Woningen zijn om te wonen en niet om mee te speculeren, daarom zijn we voor een zelfbewoningsplicht en een antispeculatiebeding bij nieuwe koopwoningen of verkoop van een sociale huurwoning. (voorrang voor koop als je een sociale woning achterlaat).

3.2 Cultuur, sport en maatschappelijke voorzieningen

Zaanstad koestert haar erfgoed, omarmt culturele vernieuwing, en laat ruimte voor creativiteit. Leefbaarheid en buurtgevoel zijn belangrijk en het is nodig dat belangrijke voorzieningen voor bewoners nabij zijn. De groeiende stad betekent dat voldoende voorzieningen zoals groen, cultuur, sport en buurthuizen belangrijker worden. Deze maatschappelijke voorzieningen vormen vaak het sociale hart van de buurt. Het is daarom belangrijk dat er een divers aanbod is, goed verspreid over Zaanstad. En dat de gemeente hen ondersteunt.

GroenLinks streeft naar een creatieve samenleving, waarin iedereen zich kan ontplooiën en uiten. Met een rijk aanbod aan kunst en cultuur, zodat iedereen ervan kan genieten en ook zelf kan maken. Ieder Zaans kind moet kennis kunnen maken met kunst en cultuur.

Cultuur en sport hebben het zwaar te verduren. Zaanstad zal daarom deze sectoren moeten ondersteunen. Niet alleen financieel, maar ook door het bieden van betaalbare en passende ruimte voor creativiteit. Denk aan broedplaatsen, oefenruimtes, vrijplaatsen, ateliers, podia en expositieruimtes. In wijken waar nog weinig aanbod is, investeren we in kunst en cultuur.

Een leefbare stad is ook een plek voldoende aanbod is op het gebied van bewegen en recreëren. Dat is niet alleen leuk, maar vooral ook erg gezond. Onze topsportlocaties zijn belangrijk, maar we moedigen sporten aan voor iedereen die dat wil. En we ondersteunen verenigingen hun locaties te verduurzamen en voor een breder publiek open te stellen.

Vrijwilligers zijn de basis waar deze voorzieningen op drijven. We ondersteunen hen zo goed als kan, en stimuleren dat meer vrijwilligers zich kunnen inzetten bij verenigingen of initiatieven.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. GroenLinks vindt dat bij een groeiende stad met grote ambities ook voldoende culturele voorzieningen horen. Dat is niet alleen goed voor de leefbaarheid van de stad, maar ook voor het vestigingsklimaat, het trekt bezoekers en is dus goed voor de lokale economie. Wij willen dan ook investeren in een nieuw poppodium.
2. Een gevarieerd Zaans kunst- en cultuuraanbod is een verrijking voor onze stad. We steunen broedplaatsen voor kunstenaars en creatieve makers.
3. Geef kunstenaars de ruimte om de openbare ruimte met kunst te verrijken. Kunst waarin ook de diversiteit van onze inwoners wordt weerspiegeld.
4. We zetten in op samenwerking tussen buurthuizen, sportclubs, culturele en onderwijsinstellingen. Het kunnen plekken worden waar buurtbewoners graag samenkomen voor een fysieke of creatieve activiteit, voorlichting & informatie, een cursus, huiswerkbegeleiding of gewoon een kopje koffie. Bewoners leren elkaar zo beter kennen en de buurthuizen, sportclubs en culturele instellingen kunnen nieuwe groepen mensen verwelkomen.
5. We zetten ons actief in voor de ondersteuning van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking.
6. De gemeente investeert in amateursport: in en rond elke wijk is voldoende betaalbaar aanbod en vrije ruimte voor jong en oud om in verenigingsverband of individueel te bewegen.
7. Locaties zijn schaars, we sturen op het multifunctioneel gebruik van voorzieningen zoals de bibliotheken, buurthuizen, kinderboerderijen en musea etc.. Dit kan een mooie kruisbestuiving opleveren.
8. Er komen meer plekken in de openbare ruimte en parken om te bewegen bijvoorbeeld door fitnesstoestellen te plaatsen natuurspeelplaatsen aan te leggen.
9. Zwemmen in openbaar water is prettig en toegankelijk voor iedereen. Wij zorgen voor zogenaamde plonsplekken waar veilig gezwommen kan worden door de waterkwaliteit regelmatig te controleren, afbakeningslijnen te spannen en waar nodig trappetjes te plaatsen.

3.3 Economie en toerisme

De komende jaren investeren we in duurzame economie. Zaanstad is een werkstad. Investeren in een duurzame economie leidt er toe dat meer werkgelegenheid wordt behouden of ontstaat voor Zaanse medewerkers. Door het stimuleren van de lokale makersindustrie creëren we werk en leerervaring voor jongeren die liever met hun handen werken. Zodra we bedrijventerreinen duurzaam en klimaatbestendig maken, zorgen we ook voor een beter vestigingsklimaat.

Er is een grote groep mensen die niet zo gemakkelijk werk vindt. Het gaat bijvoorbeeld om ouderen, mensen met weinig werkervaring, laag opgeleiden en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Als de gemeente investeert in de economie, houden we oog voor, of stellen eisen aan het creëren van werkgelegenheid of opleidingsplekken.

GroenLinks Zaanstad wil dat er ook meer aandacht komt voor flexwerkplekken in Zaanstad die sociaal en duurzaam zijn. Eén van de gevolgen van de pandemie is om meer thuis te gaan werken en dit heeft ook impact op sociaal en emotioneel vlak. Hiermee stimuleer je ook dat mensen de mogelijkheid hebben om op flexibele werktijden in hun stad kunnen werken.

Om groene groei mogelijk te maken, moeten we ook zuinig zijn. Zuinig met ruimte, materiaal en verkeersstromen. GroenLinks ondersteunt daarom de wijk economie en de menging van wonen en werken. In een wijk economie zijn werk en voorzieningen op de fiets of lopend te bereiken. Dat draagt bij aan de levendigheid in de buurt.

Toerisme biedt kansen voor de economie van Zaanstad. De bezoeker is welkom, maar bij het maken van plannen over toerisme en recreatie staan bewoner en natuur centraal. Robuustere natuur levert meerwaarde op voor de recreatie. Of het nu is in het Twiske, de stadsparken of de omliggende veenweidegebieden.

We vinden het belangrijk dat de toeristische sector zo duurzaam en schoon mogelijk is. Er liggen veel kansen voor duurzaam toerisme en het cultureel erfgoed. Door als gemeente te investeren in de openbare ruimte, en in de bereikbaarheid voor bijvoorbeeld de voetganger, fietser en openbaar vervoer kan Zaanstad aantrekkelijk blijven. Op de Zaanse Schans zoeken we een balans tussen wonen, werken en bezoeken. De openbaarheid van het gebied is daarbij belangrijk.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. We werken verder in regionaal verband aan het ontsluiten en beschikbaar maken van middelen voor bedrijven om te investeren in de duurzame economie en innovatie.
2. Veel jonge mensen zitten vol goede ideeën. We maken als Zaanstad een plan ter bestrijding van jeugdwerkloosheid en het ondersteunen van jong ondernemerschap
3. De gemeente werkt een plan uit hoe we de diversiteit aan winkel en voorzieningen aanbod kan worden vergroot. Een divers winkelaanbod is van groot belang voor levende kernen.
4. GroenLinks Zaanstad wil kijken op welke locaties in Zaanstad de mogelijkheid is om flexwerkplekken te creëren die potentie heeft om zowel lokaal economie te stimuleren, een ontmoetingsplek te zijn voor creatieve geesten, maar waar ook thuiswerkers gebruik van kunnen maken. Eveneens de mogelijkheid om te vergaderen en elkaar te ontmoeten.
5. Geld van de gemeente wordt beheerd door een bank die het zo duurzaam mogelijk belegt. Investerings die we doen stimuleren zo veel als mogelijk duurzaamheid en klimaatadaptie.
6. Zaanstad zet in op duurzaam inkopen en aanbesteden. Bij aanbestedingsopdrachten letten we niet alleen op prijs, maar voor op kwaliteit, duurzaamheid en social return
7. Zaanstad streeft naar een social return verplichting van 5 procent. Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
8. We stimuleren en vragen van deelnemingen, verbonden partijen en andere partners van de gemeente om volledig duurzaam te zijn.
9. We sturen aan op meer gebieden waar wonen en werken zijn gemengd, zoals het Achtersluispolder gebied en het Hembrugterrein. Dat betekent wel dat dit (schone) bedrijvigheid is, die goed kan samengaan met wonen.
10. We verleiden hotels etc. tot circulaire bedrijfsvoering gericht op het tegengaan van verspilling afval, energie en het vergroenen van de logistiek.
11. We stellen eisen aan organisatoren om hun evenementen en festivals zo duurzaam mogelijk te organiseren.
12. We zetten in op de kwaliteit van het overnachtingsaanbod. De beprijzing van overnachtingen, ook van vormen zoals AirBnB moet transparant en eenduidig zijn. Het is een instrument dat rekening houdt met de druk op de stad, of het onttrekken van woningaanbod
13. Bij het uitwerken van mobiliteits- en toerismeplannen spreiden we bezoekers over de stad, verminderen we verkeersoverlast, en stimuleren we schoon vervoer.

Hoofdstuk 4

Zaanstad: De open stad

4.1 Democratie

Mensen zijn mondiger geworden. We weten zelf wat er leeft in de wereld en willen daarom meedoen, meedenken, meebeslissen. GroenLinks vindt het belangrijk dat bewoners en andere betrokkenen de ruimte krijgen voor eigen ideeën en meer zeggenschap krijgen. Daar hoort een gemeentebestuur bij dat luistert naar betrokken inwoners en organisaties en regelmatig in gesprek gaat over plannen en besluiten.

In de laatste decennia is burgerparticipatie een steeds prominentere rol gaan spelen in de samenleving. Participatie gaat over meedoen, meepraten, meedenken en meebeslissen. Overheden moedigen de betrokkenheid van burgers bij beleids- en besluitvorming steeds meer aan. In de Omgevingswet is het participeren van bewoners een belangrijk onderdeel, die nu verplicht wordt bij bouwprojecten. Hoe bewoners kunnen meedoen, kan nog wel een verbeterslag ondergaan. Het wordt vaak te laat ingezet en de verwachtingen zijn meestal te hoog. Deze zaken moeten goed beschreven worden in een participatieprotocol.

GroenLinks is er van overtuigd dat besluiten beter worden door betrokkenheid van bewoners en dat het leidt tot een groter draagvlak. Omdat participatie niet altijd als doel heeft dat iedereen het overal altijd eens wordt, is het belangrijk dat het duidelijk is waarover men kan participeren en wat er met de bijdrage wordt gedaan. GroenLinks vindt dat de rol van de gemeenteraad en college van B&W kan worden verbeterd, door van te voren kaders over besluitvorming mee te geven. Bijvoorbeeld een startnotitie bij elke ruimtelijke ontwikkeling waar heldere kaders, afspraken en verwachtingen over participatie zijn opgenomen.

Zaanstad heeft de laatste jaren zelf ook geëxperimenteerd met 'burgerparticipatie'. GroenLinks blijft het belangrijk vinden dat burgers beter bij het bestuur betrokken worden. Van de experimenten is de "Motiemarkt" – nu Ideeënmarkt genoemd - overgebleven. Dit is een bijeenkomst waar raadsleden ideeën kunnen 'adopter' van enthousiaste bewoners. Ook loopt nog steeds het project Jeugd en Democratie dat tot doel heeft om de scholieren beter bij de politiek te betrekken. GroenLinks wil nog verder onderzoeken hoe inwoners nog beter betrokken kunnen worden bij de lokale politiek. Ook groenadoptie – wat GroenLinks van harte toejuicht - is in feite een burgerinitiatief. GroenLinks vindt dat de gemeente creatief moet blijven in de zoektocht om meer bewoners bij de stad te betrekken.

Zaanstad is een stad met vele kernen. GroenLinks is er een groot voorstander van om met de Zaanse raad ook buiten het stadhuis te vergaderen. Dat kan het bijwonen van raadsvergaderingen door onze burgers bevorderen. In plaats van belemmeringen moeten we denken in mogelijkheden.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. Bij elke ruimtelijke ontwikkeling in de stad wordt de gemeenteraad in staat gesteld bij de start zich uit te spreken over kaders, randvoorwaarden en participatie.
2. De gemeente moet aan de voorkant de regie pakken bij de participatie met de stad zodat de belangen van de bewoners goed geborgd worden.
3. De gemeente communiceert actief en open over plannen en besluiten.
4. We bevorderen actief experimenten met burgerparticipatie.
5. Samen met de groep Jeugd en Democratie bestuderen we de mogelijkheden voor een jeugdraad.
6. De gemeenteraad vergadert vaker buiten het stadhuis.
7. We starten met een experiment met een burgerraad of een burgerbegroting. Bij een burgerraad praat een door loting bepaalde groep inwoners mee over complexe problemen. Dat geeft burgers de mogelijkheid om op basis van financiële middelen met plannen te komen voor hun straat, buurt of wijk.

4.2 Dienstverlening

Dienstverlening is het visitekaartje van onze stad. Voor GroenLinks speelt ons mooie stadhuis daarbij een belangrijke rol. Het zou veel meer de functie van een ontmoetingsplaats moeten krijgen. Niet alleen om gemeentezaken te regelen, maar ook om met elkaar in gesprek te raken. Het is prima dat de gemeente wil bevorderen om zaken digitaal af te handelen. Maar GroenLinks vindt dat het mogelijk moet blijven om zaken fysiek af te handelen. GroenLinks zou in de publiekshal ook graag een gastvrouw of gastheer willen zien die mensen op weg kan helpen om de juiste instantie te vinden die kan helpen. Dat voorkomt dat mensen van het kastje naar de muur gestuurd worden.

De gemeente gaat over veel complexe zaken. De hele maatschappij is ingewikkelder geworden. Zelfredzaamheid is niet een ieder gegeven. Wanneer bewoners ergens niet uitkomen, moet de gemeente het gesprek kunnen aangaan en meedenken over oplossingen. GroenLinks vindt het heel belangrijk dat alle publieke voorzieningen, fysiek of digitaal, toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Dat dient met enige regelmaat getest te worden met ervaringsdeskundigen.

Voor de digitale benadering is de website van Zaanstad een belangrijk beginpunt, maar ook niet voor iedereen makkelijk toegankelijk. Wij zouden bijvoorbeeld graag zien dat er meer met pictogrammen gewerkt wordt, dat is voor veel mensen duidelijker.

Dit wil GroenLinks Zaanstad:

1. Stel een gastvrouw/heer beschikbaar die mensen kan helpen om de juiste instantie te vinden.
2. De gemeentelijke communicatie moet helder, persoonlijk en toegankelijk zijn door ingewikkeld taalgebruik te vermijden en gebruik te maken van symbolen en pictogrammen.
3. Wie niet digitaal vaardig is, krijgt hulp bij de gemeentelijke dienstverlening.
4. We testen regelmatig samen met ervaringsdeskundigen de toegankelijkheid van publieke voorzieningen voor mensen met een beperking.
5. Naast de website van Zaanstad is er nog de website buitengewoon.zaanstad.nl waar veel nuttige informatie over groen en herinrichtingsprojecten te vinden is. GroenLinks vindt dat daar meer bekendheid aan moet worden gegeven, dat spaart veel informatieverzoeken uit.
6. Een app voor meldingen in de openbare ruimte zou zeer welkom zijn. Daarbij zou ook de stand van zaken van de melding vermeld moeten worden.
7. GroenLinks wil klanten, bewoners en ervaringsdeskundigen nauwer betrekken en invloed geven bij de uitvoering en beoordeling van de dienstverlening.
8. GroenLinks zorgt ervoor dat de gemeente haar eigen tegenspraak en meedenkkraft organiseert: cliëntenraden, burgerpanels en mensen met een uitkering moeten vaker kunnen vertellen hoe zij de dienstverlening van ervaren.
9. De gemeente zorgt ervoor dat alle gemeentelijke instanties toegankelijk zijn voor mensen met een beperking in overeenstemming met het Verdrag voor mensen met een handicap van de Verenigde Naties.

Colofon

GroenLinks, Zaanstad, januari 2022,

Versie vastgesteld door de Algemene Leden Vergadering op 14 november 2021

Redactie

Romkje Mathkor, Wessel Breunese, Jan de Laat

Vormgeving

Jan de Laat

Volg ons op de socials en op <https://zaanstad.groenlinks.nl/>

